1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-8337

РІК LXX. Ч. 133. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 17-го ЛИПНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 17, 1963 No. 133. VOL. LXX.

ГУБЕРНАТОР АЛАБАМИ ОБВИНУВАЧУЄ ЛЕТУНСТВО У СПРИЯННІ РАСОВИМ ЗАВОРУШЕННЯМ

Вашингтон. — Під час переслухань, що відбувалися перед Сенатською торговельною комісією в справі пропонованого президентом Кеннеді законопроєкту про охорону громадянських прав, губернатор Алабами Джордж Ц. Воллес заатакував уряд президента Кеннеді, що він дозволяє воякам летунських збройних сил брати участь в расових заворушеннях. „Командування летунських збройних сил — заявив дослівно Воллес — підбадьорює підлеглих йому вояків анґажуватися у вуличних демонстраціях разом із підбунтованою юрбою і мотивує це навіть вишкільними кредитами, так, що можна сподіватися, що за участь у вуличних ворохобнях буде уділювана незабаром медаля Пурпурового Серця, що її досі надавано за заслуги на полі бою". Виступаючи із цим закидом губернатор Воллес висловив вимогу, щоб військових керівників, які видають такі накази, передавати під слідство і притягати до відповідальности. Закид губернатора Воллеса був викликаний дозволом командування летунських збройних сил для підлеглих йому вояків брати участь, якщо вони цього бажають, в расових демонстраціях, з тим тільки обмеженням, щоб вони були поза службою і були зодягнені по-цивільному. Деякі із сенаторів, членів сенатської комісії, яка веде згадані переслухання, запротестували з місця проти такої інтерпретації наказу командування летунських збройних сил, який на їх думку згідний з установленими правами, які дозволяють кожному громадянинові ЗДА на участь в мирно проводжуваних демонстраціях. Представники самого командування заявили, що цей наказ був виданий в половині червня ц. р. у відповідь на численні запити командантів різних летунських баз і з'єднань і що його зміст і сформулювання виключають будь-яку спробу підбадьорювати до недозволеної участи в расових заворушеннях і сутичках. Згідно зі становищем командування, кожен вояк й офіцер може, як громадянин ЗДА, демонструвати або за громадянськими правами або проти них. В дальших своїх зізнаннях губернатор Воллес стверджував, що президент Кеннеді повинен як ініціятор Закону про цивільні права зрезиґнувати із свого уряду і відтягнутися взагалі від публічного життя і вимагав, щоб справу цього закону піддати під референдум усієї нації, яка сама вирішить про його доцільність чи шкідливість.

Уряд апелюватиме до губернаторів, щоб вони підтримали податкову реформу

Вашингтон. — Президент Кеннеді делеґує двох членів свого Уряду на конференцію губернаторів, яка в найближчу неділю почнеться в Маямі Біч на Флориді, щоб вони там подбали за підтримку від губернаторів для законопроєкту про зменшення прибуткового податку від приватних осіб та корпорацій на 10 більйонів на 1964 р., сподіваючись від такого заходу пожвавлення економіки. Делеґатами Президента будуть секретар торгівлі Лютер Г. Годжес і секретар праці В. Віллард Вірц. Вони промовлятимуть на конференції губернаторів та будуть переконувати їх, що справа зменшення податків не стосується партій і тому треба підходити до неї з понадпартійного чи двопартійного становища. Однак провідні республіканці стоять на засадничому становищі, що коли існує бюджетовий дефіцит, то не пора зменшувати податки. Даний законопроєкт про зменшення прибуткового податку перебуває тепер у конґресовій Комісії Шляхів і Способів і нема певности, чи той законопроєкт взагалі буде ухвалений в цьому році.

Помер найстарший вихованець Вест Пойнту 103-літній генерал Г. К. Годжес

Стемфорд, Конн. — В понеділок 15 липня ц. р. помер тут у своєму домі у віці 103 літ генерал - майор Генрі Клей Годжес, мол., найстарший із живучих ґрадуантів Військової Академії ЗДА у Вест Пойнті. Покійний був не тільки найстаршим ґрадуантом кляси 1881-го року, але жив довше, як будь - який з ґрадуантів цієї Академії в усій її історії. Народжений 1860 року став Годжес кадетом Військової Академії у Вест Пойнті 1877 року, одержавши призначення від президента Ґрента, що був приятелем його батька, також вихованця Вест Пойнту і ґрадуанта кляси 1851 р. Свою активну службу відбував Генрі Клей Годжес, мол., на різних постах і фронтах у ЗДА і за морем аж до 1920 року, коли він пішов у відставку. До останнього часу, кожного року в червні ген. Годжес відвідував Вест Пойнт і був репрезентантом вихованців усіх кляс Вест Пойнту, складаючи вінок під пам'ятником полковника Теєра. Брав участь в цій урочистості ген. Годжес також і в червні цього року.

„ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА" ПІД ЧАС ВРОЧИСТОСТЕЙ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ ТИЖНЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ В НЮ ЙОРКУ

Кардинал Френсіс Спелман, після врочистого Богослуження на інтенцію поневолених націй в катедрі св. Патрика, розмовляє з репрезентантами деяких із національних груп, що взяли участь в урочистостях. Третя зліва в українському національному одягу пані Марія Душник. Біля кардинала стоїть монсіньор Степан Красуля, коло нього конґресмен і пані Брей а побіч неї ред. Володимир Душник.

Ню Йорк. — Український національний гимн „Ще не вмерла Україна" гордо прогомонів поруч гимнів інших поневолених націй під час публічної церемонії для відзначення Тижня Поневолених Націй в Ню Йорку минулої неділі, 14-го липня. Також українська група під час цієї церемонії була найчисленніша між усіми іншими. Ця група, яку очолювали ред. Вол. Душник, як репрезентант Екзекутиви УККомітету і пані Катерина Пелешок, новообрана голова місцевого Комітету Об'єднаних Українських Американських Організацій, який сповняє функції Відділу УККА, складалася з членів місцевої станиці Пласту і осередку СУМА, які прийшли в своїх одностроях, членів танцювальної групи „Україна" під проводом Т. Карплюка, які прийшли в національних костюмах, як і багатьох індивідуальних громадян. Українська група із своїм національним прапором взяла насамперед участь у врочистому Богослуженні в катедрі св. Патрика й опісля мала зустріч з кардиналом Френсісом Спелманом. О год. 12:30 вполудне відбулася окрема церемонія в Асамблеї Поневолених Націй навпроти будинку Об'єднаних Націй з виступом конґресмена Вільяма Брея з Індіяни, голови Американських Приятелів Поневолених Націй Кристофера Еммета та ряду інших видатних осіб. Церемонією проводив генеральний секретар Асамблеї Поневолених Націй д-р Джордж Дімітров. Програму започатковано відограванням гимнів дев'ятьох об'єднаних у цій асамблеї т. зв. сателітних націй, а на закінчення церемонії д-р Дімітров заповів, що українська група відспіває свій національний гимн. Приявні стояли на струнко, як навпроти Об'єднаних Націй прогомоніли слова і мельодія „Ще не вмерла Україна". Про Україну та її героїчну боротьбу за волю і незалежність згадував багато разів конґресмен Брей під час своєї промови. Опісля він зі своєю дружиною були гостями української групи на полуденку, знову обмінюючись думками та поглядами про Україну.

В Москві створено Комітет для розкладової акції між еміґраціями поневолених народів

Москва. — Згідно з повідомленням пресової аґенції ЮПІ, московське радіо подало до відома про започаткування нової широкої акції сприяння зв'язкам між совєтськими громадянами й особами російського та іншого походження, які живуть за кордонами Совєтського Союзу. З тією метою створено в Москві спеціяльний комітет „для культурних взаємин із земляками за кордоном". Зорганізовано такий комітет нібито на численні побажання людей „совєтського походження", які живуть в різних країнах, між ними не тільки росіян, але й українців, білорусів, латишів, естонців, литовців і вірменів, і які, мовляв, звертаються знову і знову з „проханнями" встановляти тісніші зв'язки з їхньою батьківщиною й одержувати чим більше інформацій про життя совєтського народу. Завданням новозаснованого комітету мало б бути подавання всякої можливої допомоги в установлюванні таких тісніших зв'язків, особливо ж тим, що „находяться в полоні антисовєтської пропаґанди". В політичних колах ЗДА трактують заснування цього комітету, як нову спробу совєтського режиму поширити розкладову кампанію серед східньоевропейських еміґрацій і наставляти їхніх членів прихильно до совєтського режиму й реклямових ним досягнень, впливаючи тим самим на послаблення веденої ними антикомуністичної боротьби. Американські часописи пригадують, що подібну кампанію під гаслом „повороту на батьківщину" заініційовувала Москва вже в 1955 і в дальших роках, і що для тієї мети був заснований у Берліні окремий комітет, очолюваний совєтськими каґебістами.

Мурини заповідають дальшу боротьбу в північних стейтах Америки

Ню Йорк. — Джейм Фармер, голова Конґресу Расової Рівности, одної з центральних муринських організацій, званої від початкових літер КОРЕ, заявив в телевізійному інтерв'ю в минулу неділю, що в північних стейтах Америки існує расизм, але він є „підшкірний" і „підземний" і тому треба виявити його — у ході муринських демонстрацій в користь повної інтеґрації. Коли його спитали, чи він винує також нюйоркського посадника Роберта Ваґнера та нюйоркського губернатора Нелсона Рокефеллера за все несправедливе, що діється у відношенні до муринів в тому місті і стейті, то він відповів, що винні в тому всі, що займають відповідальні й керівні становища. Він заповів, що його організація продовжуватиме пікетування та сидячі страйки у відношенні до різних крамниць і каварень, де — за його твердженням — не ставляться до муринів рівнорядно з білими.

● **Югославські інженери** помагають суданському урядові відбудувати і розбудувати маленький занепалий порт Суакін над Червоним морем, який колись був центральним пунктом для торгівлі невільниками.

„Українським Днем" відзначено Тиждень Поневолених Націй в Дітройті

Губернатор стейту Мішіґен Джордж Ромні, про якого говорять як про можливого республіканського кандидата на президента ЗДА, в приявності української делеґації підписує проклямацію Тижня Поневолених Націй у стейті. На фото: за губернатором, що сидить, стоять (зліва): представник Відділу УККомітету з Гемтремку п. Ласка, заступник голови Метрополітального Відділу УКК п. Василь Довгань, англомовний секретар Відділу п. Михайло Віхорек, перший заступник голови пані Анастазія Вокер, голова Метрополітального Відділу УКК ред. Михайло Бажанський, референт зовнішніх зв'язків пані Емілія Запорожець та представник АБН п. Юрій Юзич.

Дітройт, Міш. — Відзначування „Тижня Поневолених Націй" в Дітройті започатковано багатолюдним „Українським Днем", що відбувся тут минулої неділі, 14-го липня, по полудні на оселі „Діброва". Відкрив цей День ред. Михайло Бажанський, голова Метрополітального Відділу УККомітету, інформуючи приявних про заходи очолюваної ним місцевої громадської централі для відповідного відзначення Тижня Поневолених Націй. До цих заходів належали відвідини в губернатора стейту і посадника міста, які прилучилися до Президента ЗДА і зі свого боку проголосили третій тиждень липня, як Тиждень Поневолених Націй, видавши з цієї нагоди відповідні проклямації. Головним промовцем під час цієї маніфестації був головний предсідник УНСоюзу та віце-президент УККомітету п. Йосип Лисогір, заступаючи професора Лева Добрянського. Промовець на тлі теперішнього загального положення в світі з'ясовував трагедію по-

(Закінчення на стор. 4-ій)

„Союзовий День" 21-го липня буде черговою великою маніфестацією українців Дітройту

Дітройт. — Велика Українська Громада цієї метрополії минулої неділі, 14-го липня, започаткувала відзначування Тижня Поневолених Націй окремим „Українським Днем", а своєрідним закінченням цього тижня буде знову ж велика, всенародна маніфестація під час „Дня Українського Народного Союзу", що має відбутися так само на оселі „Діброва" в найближчу неділю, 21-го липня. Програма та переведення цього дня-маніфестації були одним з предметів окремих нарад місцевого Окружного Комітету Відділів УНСоюзу, що відбулися минулої суботи, 13-го липня, в домі Відділів УНС та в приявності і з участю гол. предсідника п. Йосипа Лисогора та організатора УНСоюзу, кол. гол. контролера п. Вол. Гірняка. Збори відкрив і ними проводив голова Округи, б. гол. радний Вол. Дідик, а приявні були представники Відділів 20, 75, 94, 146, 174, 175, 183 і 292 з Дітройту і Гемтремку, 167-го з Толідо та 341-го з сусіднього Віндсору в Канаді, як також члени Комітету Союзового Дня, між ним багато жінок. Велике зацікавлення виявляли учасники нарад зокрема згаданим уже Союзовим Днем, що буде першого того роду імпрезою від 1939-го року. Популярність цієї імпрези засвідчує факт, що до участи в ньому зголосилося не тільки багато місцевих і сусідніх громадян і організацій, але свою участь заповіли також головні урядовці УНС з Шикаґо: заступник гол. предсідника інж. Степан Куропась, гол. контролери дир. Петро Пуцило і Іван Іванчук та гол. радні Гелен Олек і проф. Мирон Куропась, як також гол. радні Дмитро Шмаґала і пані Осипа Олінкевич з Клівленду. Дальшим предметом розгляду на цих нарадах була також запланована на 24-го жовтня ц. р. ювілейна академія з нагоди 70-річчя „Свободи". Приявні на нарадах п. Й. Лисогір, п. Вол. Гірняк та п. Вол. Дідик з'ясовували важливість організаційних зусиль для найповнішого охоплення українців Америки і Канади в організаційні рямки УНСоюзу. За шість місяців цього року Округа збільшилася на 140 сових членів, у порівнянні із 141 членом, що його здобула за ввесь минулий рік. Це доказ, що при відповідних зусиллях можна добитися поважних організаційних успіхів, до яких повинні причинитися і такі великим трудом влаштовувані імпрези, як Союзовий День 21-го липня та ювілейна академія „Свободи" 27-го жовтня. Обміркування ряду інших організаційних та громадських справ і проблем виповнили програму нарад, якими проводив та які закінчив п. Вол. Дідик.

Совєтсько-китайська конференція продовжується серед взаємних закидів

Москва. — В минулий понеділок 15 липня ц.р. відбулось знову тайне засідання совєтської та комуно-китайської делеґацій, які буцімто мають вирівняти „ідеологічні" розбіжності Москви й Пейпінґу. Однак взаємні публічні оскарження і закиди продовжуються. Таким останнім виявом були нові статті в „Ізвєстіях" і „Правді", як теж новий випад у керівному китайському щоденнику „Женьміньжібао". „Ізвєстія" закинули комуністичному Китаєві, що він намагається свідомо розбити міжнародний комуністичний фронт та встановити в Пейпінґу другий комуністичний центр. Знову ж згаданий вгорі комуно-китайський щоденник приніс статтю з потвердженням, що комуністичні держави повинні триматись у відношенні до „західніх імперіялістів" виключно лише „твердої лінії" та не йти на ніякі поступки, бо тільки таким чином можна осягнути остаточну ціль комунізму. За 11 днів московських совєтсько-китайських переговорів не осягнено ніякого поступу. Західні кореспонденти в Москві твердять, що обидві сторони взагалі обмежуються тільки до повторювання своїх засадничих позицій та не нараджуються над їх узгідненням.

ХРУЩОВ ВІДКРИВ АТОМОВІ НАРАДИ 3-ОХ ДЕРЖАВ У МОСКВІ

Москва. — Нікіта Хрущов з демонстраційною „сердечністю" привітав в минулий понеділок, 14-го ц м. американського делеґата Аверелла Ґаррімана та британського міністра лорда Гейлсгема, компліментуючи їх за їх гарний і молодий „вигляд". Ґарриман має 71 рік, а Гейлсгем є однолітком Хрущова, маючи 69 років. Хрущов запитав їх жартома, чи вони рахують роки „назад", а Ґаррimanові заявив, що американці добре зробили, що викинули з Америки Британію. Після таких жартів та усмішок відкрив Хрущов на Кремлі перше ділове засідання конференції, яка має на цілі виготовлення договору про припинення ядрових детонацій в атмосфері, на землі й під водою, згідно із заявою Хрущова в Берліні з 2-го липня ц. р. Вже відкриваючи конференцію Хрущов заявив: „Від чого ж будемо починати? Може від підписання договору?" На те відкриття конференції запрошено американських та британських кореспондентів, що перебувають у Москві, але зараз потім випрошено їх і ведено 3½-годинні наради за закритими дверми. В пізнішому офіційному комунікаті не згадано нічого про сутній зміст нарад у тому першому дні конференції. Згадка про „інші справи", про які буде мова на тій конференції поруч із атомовими детонаціями, ніби стосується в першу черґу Ляосу. За твердженням газет, Хрущов має настоювати, щоб ЗДА й Британія відмовились від проєкту створення надводної атомової фльоти НАТО з різнонаціональними залогами, бо така фльота ніби дала б у руки Західній Німеччині атомову зброю. Зате Хрущов не буде пов'язувати справи пакту неаґресії між західнім Атлантійським бльоком і комуністичним бльоком із т. званого Варшавського пакту із справою атомового договору. Авереллові Ґаррімaнові товаришать на московській конференції амбасадор ЗДА у Москві Фой Колер, заступник директора Аґенції контролі зброї і роззброєння Адріян С. Фішер, заступник спеціяльного асистента президента Кеннеді для справ крайової безпеки Карль Кайзен й російський перекладач з Державного Департаменту Александер Акловський. Лордові Гейлґемові товаришать амбасадор Британії в Москві сер Гомфрі Тревельян, віце - міністер закордонних справ Дункан Вілсон і два фахівці атомових справ. Головою совєтської делеґації є міністер закордонних справ Андрей Громико, якого найближчими співробітниками є його заступник Валеріян Зорін та голова совєтської делеґації в атомових переговорах у Женеві Сємьон Царапкін. Однак на цілому тому першому засіданні був приявний, як уже згадано, „сам" Хрущов, який заявив, що братиме участь в нарадах конференції час від часу. В тому самому дні, як Хрущов із підкресленою „сердечністю" вітав західніх делеґатів у Москві, совєтська делеґація в Об'єднаних Націях проголосила комунікат в гострому тоні з оскарженням Америки, що вона вистрелює штучні сателіти задля шпигунських цілей. Формально совєтський комунікат в ОН є ніби відповіддю на меморандум Аллея Стівенсона, делеґата ЗДА в ОН, з минулого місяця, в якому Стівенсон закинув Москві, що вона промовчала та не зголосила Об'єднаним Націям шість своїх ракетних випущень.

СССР пропонує новий з'їзд голів держав в ОН у 1965 році

Об'єднані Нації. — Совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико переслав листа генеральному секретареві Об'єднаних Націй У Тантові — та його відпис всім 103 членам тієї міжнародної організації — в якому піддає думку, щоб на 20-ту Генеральну Асамблею ОН в 1965-му році, як у 20-річчя Об'єднаних Націй, прибули всі голови членських держав. Він твердить, що в отому „Міжнародному Році Співпраці" — як його ухвалила Генеральна Асамблея з 1962-го року — повинна прийти „повна й остаточна ліквідація ганебної системи колоніялізму" — промовчавши, очевидно, найганебнішу колоніяльну систему Совєтського Союзу. У листі Громика говориться теж знову про створення безатомових зон в „обширах стику" країн Атлантійського та Варшавського (комуністичного) пактів. Як дальшу точку нарад, що ними повинні зайнятися голови держав на 20-ій Генеральній Асамблеї ОН в 1965-му р. Громико називає „нормалізацію торговельних зв'язків" із скасуванням „штучних бар'єрів дискримінації", думаючи — очевидно — про свобідний вивіз до комуністичних країн із Заходу всяких стратегічних матеріялів. Газети пригадують при цій нагоді сумний прецеденс такого масового з'їзду голів держав на Генеральній Асамблеї в 1960-му році, коли-то Хрущов зробив міжнародне видовище, б'ючи черевиком об стіл в Об'єднаних Націях.

Харчова криза в Кореї захитала владу військової хунти

Сеул. — Керівна в Південній Кореї військова хунта під проводом ген. Парка Чунґ Гі звернулася до Америки з просьбою доставити додаткою харчові продукти з уваги на гостру харчову кризу в тій країні. ЗДА доставили вже 560.000 тонн зерна і погодились прислати дальших 200.000 тонн. Харчова криза настала частинно внаслідку поганих жнив, повені й тайфуну, а частинно з вини поганої господарки. Так, напр., міністер хліборобства генер. Чанґ Кіюнґ Соон дозволив на експорт 30.000 тонн рижу вже в цьому критичному році до Японії в обмін за японські авта. Того генерала-міністра тепер димісіоновано. Тепер військова хунта робить заходи, щоб закупити в Тайвані 50 тисяч тонн рижу та в Бірмі й Сіямі 40.000 тонн рижу.

В АМЕРИЦІ

● **Сенатор демократ із Огайо,** емеритований армійський полковник і учасник обидвох світових воєн Стівен М. Йонґ заявив, що вояки не повинні бути змушувані до різних праць в домах офіцерів та бути няньками коло їхніх дітей або кельнерами на офіцерських прийняттях. Він каже, що можна б зорганізувати дві бойові дивізії, коли б звільнити вояків із таких праць, де їх можуть заступити цивільні робітники.

● **Кубинський президент** Освальдо Дортікос, промовляючи до 59 американських студентів, які всупереч забороні Державного Департаменту поїхали на Кубу, сказав, що на Кубі залишилися совєтські військові інструктори і промислові „техніки", але з Куби виїхали всі совєтські війська та забрали також всі ракети.

● **В місцевості Бедезда,** Меріленд, помер в минулу суботу контр-адмірал Джілберт Йонатан Ровкліфф, який був морським дорадником ще президентів Теодора Рузвелта і Вільяма Тефта. Він помер у віці 81 рік, але пішов на пенсію 18 років тому, залишившись все ж ще членом Морської Ради Інспекції на Західньому узбережжі Америки. У першій світовій війні він був шефом штабу Атлантійської фльоти. Він мав найвищі відзначення, що їх може мати морський старшина ЗДА.

● **Безпартійна фундація „Твенті Сентчері Фонд"** проголосила своє звідомлення про „диковинну" ситуацію у світовому сільському господарстві, де в різних країнах існують цілком суперечні відносини щодо продукції, цін і субвенцій у сільсько-господарстві.

● **Д-р Мартін Лютер Кінґ,** відомий протестантський проповідник та муринський діяч, керівник антисеґреґаційного руху в Америці, виїхав на Середній Схід, до Бейруту в Ливані, на світову конференцію баптистської молоді, на яку прибуло коло 3.000 молодих людей з понад 50 країн. Президент Кеннеді і індійський прем'єр Неру надіслали на ту конференцію привітальні листи.

У СВІТІ

● **У Лібії,** північно-африканській арабській країні, знайдено в малій надбережній місцевості Токра сотні старинних грецьких ваз з-перед 2.500 років. Здогадуються, що випадково відкрито колишній склад якогось грецького купця. Знавці вважають, що це одна з найбагатших археологічних знахідок в новітніх часах. Знайдені вази буцім-то являють собою безцінний скарб.

● **Комуно - польський диктатор** Владислав Гомулка заповів зголошення у польському соймі закону, який зобов'язував би абсольвентів середніх шкіл та високих шкіл йти на примусову працю до сільського господарства чи до фабрик на невільничу роботу „для народу". Польська молодь масово рішуче відмовлялась від наслідування такого совєтського експерименту.

● **Американський амбасадор в Індії** Кеннет Галбрейт від'їхав з столиці Індії Ню Делі після дворічної тамошньої служби у супроводі похвальних голосів індійської преси. Наступником Гелбрейта, який вертається на своє давнє становище професора в Гарвардському університеті, став Честер Бовлс, який був уже в Індії амбасадором.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mony orders виставляти на: "Svoboda"

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Рокефеллер проти Ґолдвотера

Заява нюйоркського губернатора Нелсона Рокефеллера з минулої суботи формально нав'язує до конвенції Крайової Федерації Молодих Республіканців і гостро таврує „радикальну правицю", яка опанувала ту конвенцію. Він закидає „правим екстремістам" расизм, партикуляризм та сектантство і перестерігає, що право - екстремістична меншина всередині Республіканської партії є добре зорганізованою підривною групою, яка розпоряджає поважними фінансовими засобами і тому загрожує цілості партії. Ці праві екстремісти — твердить Рокефеллер — розраховують головно на підтримку збоку Півдня та деяких західніх стейтів і на розпорошені голоси з інших частин країни, але вони не рахуються з утратою не тільки всіх муринських голосів, але й голосів усіх національних груп в Америці. З свого боку Рокефеллер зголошує 6 пунктів власної програми, яку він називає дійсною спадщиною республіканізму Абрагама Лінкольна, Теодора Рузвелта і Роберта Тефта. Рокефеллер твердить, що тільки така програма може згуртувати всіх республіканців і приєднати їй симпатії більшости американського народу. Тут він гостро критикує нинішній демократичний Уряд, закидаючи йому ослаблення безпеки країни, загострення расової проблеми, хаотизування фіскальної проблеми, збільшення безробіття та загальну інерцію.

Але, мабуть, суттєве значення тієї заяви Нелсона Рокефеллера не в його критиці згаданої вгорі конвенції Молодих Республіканців, ані в критикуванні політики демократичного уряду, а в тому, що цим своїм виступом Рокефеллер задеклярував себе, як кандидат у президентських виборах наступного року і водночас, як противник на республіканській конвенції — сенатора Беррі Голдвотера. Річ у тім, що хоч Рокефеллер не називає на ім'я арізонського сенатора, проте загальновідомо, що Голдвотер був героєм тієї республікансько - молодечої організації в Сан Франсіско. Шанси сенатора Голдвотера, речника правого крила Республіканської партії, значно зросли після того, як губернатор Нелсон Рокефеллер настоpожив проти себе публічну опінію своїм розводом і незабаром після того новим одруженням з колишньою своєю секретаркою, теж недавно перед тим розведеною матір'ю трьох дітей. Проголошення цієї заяви губернатора Рокефеллера доказує, що він або легковажить отой некорисний для нього відгук публічної опінії, або вважає, що за рік той шум уляжеться і справа „перемелеться".

Проте незалежно від особистої справи Нелсона Рокефеллера, відбудеться — як видно з отієї його заяви — наче традиційна вже переправа всередині Республіканської партії поміж „правими" й „лівими". Губернатор Рокефеллер покликався на Роберта Тефта, як на „дійсного" республіканця, але промовчав Д. Д. Айзенгавера, який переміг Тефта у виборах з 1952-го року і об'єднав Республіканську партію під гаслом „модерного республіканізму". Він промовчав і Ричарда Ніксона, який взагалі не мав контркандидата на партійній конвенції з 1960-го року і, як бувший експонент республіканської правиці, став речником політики „середини дороги". Видатними репрезентантами того напрямку є обидва республіканські сенатори із стейту Ню Йорк Дж. К. Джевітс і К. Б. Кітінг, та сенатор Дж. Ш. Купер з Кентакі, але сенатор Б. М. Голдвотер придбав собі симпатії опозиціоністів нинішнього Уряду рішучістю своїх виступів.

Якщо дійсно розпалиться гострий спір всередині Республіканської партії, то він не вийде їй на добро. Розбитим фронтом годі буде перемогти такого єдиного кандидата, що його має Демократична партія — Джана Ф. Кеннеді.

Вимушена відповідь Москви

Одержавши листа Центрального Комітету компартії Китаю з 14-го червня цього року, який нараховував 50 000 слів і в якому були основно виложені марксо-ленінські позиції комунокитайців у їх „ідеологічних розбіжностях" в Комуністичною партією Совєтського Союзу, Москва пробувала промовчати і самий факт отримання цього листа, і зокрема його не надто приємний для неї зміст. Щойно по трьох тижнях після того, як Пейпінґ зробив усе можливе, щоб довести зміст цього листа і його 25 пунктів до відома совєтських громадян і стороннього світу, Центральний Комітет Комуністичної партії Совєтського Союзу був примушений опублікувати заяву з повідомленням про одержаного листа і ствердженням, що опублікування його змісту з виразно „наклепницькими і безпідставними нападами на ЦК КПСС" вимагало б відкритої відповіді на нього, що привело б, мовляв, у дальшому до „загострення полеміки". У своїй заяві, опублікованій в совєтських газетах 4-го липня, значить, напередодні скликаної до Москви конференції представників центральних комітетів компартій СССР і Китаю, подано ще до відома, що ЦК КПСС, відкидаючи рішуче виставлені проти нього закиди „прийняв рішення дати у свій час у пресі відповідь на листа ЦК Комуністичної партії Китаю".

Появилася ця відповідь, цілком таки несподівано, ще під час тривання секретної і, як досі, цілком безуспішної совєтсько - комунокитайської конференції у Москві. Опубліковано її у московській „Правді" й інших совєтських газетах та передано через радіо 14-го липня цього року у формі відкритого листа ЦК КПСС до всіх партійних організацій і всіх комуністів СССР. Нараховує ця відповідь 35 000 слів, на багато менше, як комунокитайський лист з 14-го червня, і, коли судити із її змісту, була вона писана досить поквапно і здебільша з позицій „ти сам злодій", отже з такими самими обвинуваченнями й закидами проти Пейпінґу, як ті, що з ними виступив Пейпінґ проти Москви, головним чином у нерозумінні і в недотримуванні принципів марксо - ленінської доктрини. Пригадуючи багато разів ту видатну матеріяльну і моральну підтримку, що вони її давали Китаєві, Совєти висувають проти „братньої" компартії Китаю і її проводу одно з найгірших у комуністичному світі оскаржень: співпрацю з троцькістами й іншими „зрадниками" та „відщепенцями" і підтримування їх намагань, спрямованих на розкол комуністичного руху.

Публікуючи цю з усякого погляду вимушену відповідь, Москва не відважилася ще й тепер опублікувати ні тексту листа компартії Китаю, ні навіть основного змісту його пунктів, боючися, ясна річ, доводити їх небезпечну з совєтського погляду суть до відома широких мас Совєтського Союзу. Таким чином громадяни СССР одержали тільки одностороннє насвітлення наявних розбіжностей між Москвою і Пейпінґом.

І відповідь ЦК КПСС і публіковані останніми днями енунціяції ЦК компартії Китаю не визначають ще остаточного розриву між теперішніми суперниками в справі „єдиноправильної" інтерпретації марксо-ленінських положень і напрямних. І у відповіді Москви і в статтях та заявах Пейпінґу підкреслюється конечність збереження єдности між Совєтським Союзом і Комуністичним Китаєм особливо ж, мовляв, в обличчі намагань „капіталістичного світу" поглибити й поширити існуючий між ними розкол. Ці підкреслення свідчать, що на формальний розрив не піде сьогодні ні одна, ні друга сторона і що вони залишаться й далі єдині у своїх намаганнях „поховати" чимскорше ненависний їм „капіталізм" і, значить, західній світ із його демократичним ладом і свободою людей та народів.

Валерій Остапенко

ВОЄННІ ПРОБЛЕМИ ПОЛІТИКИ МИРУ

(2)

Трьом елементам природи — землі, воді і повітрю — відповідають три види збройних сил: армія, морська фльота і летунство.

Всі збройні сили держави в Америці очолює президент, як найвищий головнокомандувач, а функції командувачів окремих видів збройних сил виконують начальники відповідних штабів, з правом вирішувати всі загальні питання національної оборони на спільних нарадах. В Англії, наприклад, старшим на цих нарадах є по черзі один з начальників штабів, але з функцією більш почесною, ніж командною. Американці в цьому відношенні виявилися менш „демократичними", призначаючи головою на ці наради четвертого офіцера збройних сил. Є ще одною можливою альтернативою призначити головою міністра оборони, але необхідно, однак, зберегти положення, при якому начальники штабів мали б право безпосередньо звітувати президентові. Це дуже важливе, принципове питання, бо, кінець - кінцем, начальники штабів армії, морської фльоти та летунства є професійними дорадниками президента, і є сумнів, чи зможуть вони виконувати свої професійні обов'язки, якщо їхньою працею керуватиме міністер оборони, людина цивільна, з відповідальністю скорше політичного характеру, ніж воєнного.

Такий тріюмвірат в командуванні взагалі є небажаним у військовій справі явищем, а в даному випадку він навіть шкодить тим, що при рішенні проблем загального значення кожний начальник штабу неминуче виявляє сепаратистичні тенденції, зв'язані з інтересами його департаменту. Боротися з цим явищем досить важко, бо кожний окремий вид збройних сил має свою власну довголітню історію, традиції та звичаї. Наприклад, колись збройні сили держави були представлені в основному армією. Морською фльотою користалися для транспортації суходільних військ, і це відбувалося під керівництвом армійських генералів. З бігом часу на кораблях посилювалося озброєння і підвищувалися їхні мореплавні якості. Це привело до більшої специфікації в питаннях управління фльотою і виділило її в окремий вид збройних сил, а служіння у фльоті придбало кастовий характер.

Безумовно, ці сепаратистичні тенденції в збройних силах не мають безпосереднього впливу на зовнішню політику уряду, але вони неґативно впливають на загальний розвиток збройних сил, на створення єдиної воєнної доктрини і утруднюють стратегічні плянування.

Тепер Америка саме шукає нових шляхів у розвитку воєнного мистецтва, і сконцентрування воєнної думки саме на цьому, а не на суперництві між окремими департаментами — є запорукою могутности американських збройних сил. Під час війни до розвитку воєнної думки примушує ворог, особливо, якщо він є агресором. Але в мирний час не так то легко примусити людей думати про можливу війну, особливо, коли всі навколо говорять про мир.

* * *

Зброя масового нищення — атомова, хемічна та бактеріологічна — відкриває нову добу у військовій справі і вису-

має перед політичним керівництвом та воєнним командуванням завдання: виробити новий психологічний підхід до проблем війни. Це передусім торкається питання, чи має нація „волю" вести війну. В залежності від конституції країни, „воля" почати і вести війну може бути зв'язана з окремою особою або з цілим суспільством. В Америці ця воля виробляється спільними зусиллями політичного керівництва, його воєнних дорадників, преси, радіо, телевізії та всього народу. Це означає, що уряд якоїсь тоталітарної держави має перевагу над урядом Америки в тому, що він може в перший-ліпший час, не рахуючись з волею свого народу, почати війну. Це — дуже важливий факт, який не беруть під увагу деякі критики американської зовнішньої політики.

Тепер в Америці існують в основному два погляди на зовнішню політику уряду. Одні вважають, що уряд в своїх діях не є рішучим, що, з огляду на характер теперішнього політичного противника Америки, слід робити більший натиск стратегією, ніж дипломатією. Інші, навпаки, радять бути обережними, зайняти позицію вичікування і навіть, щоб уникнути воєнного конфлікту, іти на поступки. Очевидно, що обидва ці погляди є крайніми: даючи в своїй політиці перевагу воєнному елементові, Америка сама може непомітно стати на шлях агресора, але, з другого боку, Америка може заплатити страшною ціною, якщо не зуміє подолати традиційної нерішучости і повільности демократичного устрою в прийманні рішень почати війну проти агресора.

В теперішній зовнішній політиці американський уряд вживає дипломатичних і стратегічних засобів, у яких активні й пасивні форми боротьби є однаково визнаними.

* * *

Деякі критики чомусь думають, що могутність Америки, як держави, дає їй можливість самостійно здійснювати свою зовнішню політику. Це — помилка.

Уперше в своїй історії Америка стала перед фактом, що без союзників вона не може ні успішно проводити свою зовнішню політику, ні почати війни проти агресора. А щоб забезпечити себе підтримкою союзників, вона, очевидно, мусить іти на ряд поступок і бути учасником міжсоюзницьких протиріч. Такими загальновідомими протиріччями є протиріччя в районі Тихого океану, в Кореї, Індо-Китаї, Маляї, на Середньому та Близькому Сході, а також протиріччя, зв'язані з обороною Західньої Европи.

Головним недоліком у спільній діяльності союзників є відсутність компетентної міжсоюзної організації, яка б постійно й активно займалася проблемами холодної війни. Часом ці проблеми вирішуються шляхом кулюарних переговорів, які ніколи не протоколюються і нікого не зобов'язують. Добитися якоїсь досконалости в цій ділянці дуже трудно, бо проблеми холодної війни, загально кажучи, мають льокальний характер, у всякому випадку в час їх виникнення, і заторкують політичні або економічні інтереси передусім якоїсь одної країни. Що більше, в деяких союзних державах проблеми холодної війни перебувають під „опікою" окремих політичних груп, а займаються ними . . . міністерства торгівлі!

Взагалі всякі міжнародні союзи, пакти і коаліції мають той недолік, що в них співпрацюють люди, відмінні між собою системою та методами праці. Системи та методи праці кожної дипломатичної, економічної, воєнної місії і навіть окремих їхніх представників обумовлюються не загальними міжнародними законами, а історичними традиціями, досвідом, характером, темпераментом і навіть звичками свого народу. Так, американці більше прямолінійні та відверті, ніж англійці, французи діють переважно під впливом раптових емоцій, а німці — на підставі глибокої аналізи й точних розрахунків.

Якщо така різниця в системі та методах співпраці між союзниками є допускальною, скажімо, в ділянці економічній, то в сфері воєнній вона абсолютно шкідлива. І поки союзні держави не матимуть спільного воєнного командування, з одним головнокомандувачем на чолі, як це було під час другої світової війни, доти їхня політика не матиме належного успіху .

* * *

Безумовно, дещо в американській зовнішній політиці заслуговує на критику, але критику конструктивну, що має підстави і чітко окреслену мету. Критикувати лише тому, що на це дозволяють демократичні умови життя, мовляв, тут вільно всіх і все критикувати, м'яко кажучи, неповажно, бо критика без підстави і мети є нічим іншим, як „критикою для критики", інакше кажучи, демагогією.

ЗМІНИ В УКРАЇНІ

На червневому пленумі Центрального Комітету КПСС Підгорного, першого секретаря ЦК компартії України, обрано секретарем Центрального Комітету КПСС. Це з черги викликало ряд змін у персональному складі Центрального Комітету компартії України і її Ради Міністрів.

На місце Підгорного першим секретарем ЦК компартії України обрано на пленумі компартії, що відбувся у днях 1-2 липня ц. р., П. Шелеста, що досі був одним із секретарів ЦК, а поки ним став був довголітнім першим секретарем Київського обкому партії. У жовтні 1962 р., після Гайового, його обрано секретарем ЦК, а на початку 1963 р., коли увійшла в життя реорганізація керівництва промисловістю і сільським господарством, він став секретарем Центрального Комітету і головою бюра для керівництва промисловістю.

Досьогочасного другого секретаря Центрального Комітету компартії України, І. Казанця, призначено 28 червня 1936 р. „указом Президії Верховного Совєту УССР головою Ради Міністрів республіки.

В такий спосіб опорожнились два місця в секретаріяті: Підгорного і Казанця. Одне, як згадано вище, зайняв Шелест, але знов же його місце в секретаріяті опорожнилося. Ці два місця зайняли М. Соболь і О. Ляшко, яких липневий пленум ЦК компартії України обрав секретарями Центрального Комітету.

О. Соболь був головою Української Ради народного господарства, потім був призначений першим секретарем Харківського обкому партії, а у січні 1963 р., після реорганізації керівництва промисловістю і сільським господарством, був першим секретарем Харківського промислового обкому партії.

О. Ляшко був другим секретарем Донецького (тоді Сталінського) обкому партії, в березні 1960 р. став першим секретарем того ж обкому на місце Казанця, якого призначено секретарем ЦК компартії України.

Цікавим у тих змінах в Центральному Комітеті є те, що Шелест, один з молодших вибором секретарів ЦК, перескочив у кар'єрі таких старших вибором секретарів, як Ольга Іващенко і А. Скаба.

Цікава також справа з головою Ради Міністрів УССР. Ним, як ми вже згадували, призначено І. Казанця, який, бувши першим секретарем Донецького обкому партії, у лютому 1960 р. був обраний секретарем Центрального Комітету компартії України.

Він увійшов на місце В. Щербицького, який знов же змінив був Кальченка на становищі голови Ради Міністрів УССР. Це сталося в березні 1961 р. Інформуючи про це, ми на сторінках „Свободи" писали, що Щербицький мав би бути „новою мітлою", яка мала б зробити порядок у сільському господарстві України, але сумнівалися, чи вийде що з того.

Ми не багато помилилися у своїх сумнівах, бо стан сільського господарства в Україні і далі кульгає і вигляди для цьогорічних жнив не надто задовільні.

Щербицький, якого звільнено із становища голови Ради Міністрів УССР, повернувся на те місце, звідки прийшов. Його обрано першим секретарем Дніпропетровського промислового обкому партії.

Склад Центрального Комітету компартії України тепер такий: П. Шелест — перший секретар, Ольга Іващенко, А. Скаба, І. Грушецький, В. Ком'яхов, М. Соболь і О. Ляшко — секретарі.

Ще про Підгорного. Обрання його секретарем Центрального Комітету КПСС у партійних колах, певно, вважається підвищенням. На нашу ж думку, це підвищення сумнівної вартости, бо хоч всі „чиновники" партії є тільки апаратчиками, де б вони не були, все ж становище першого секретаря компартії України давало Підгорному принаймні злуду, що він є „босом", секретар же Центрального Комітету КПСС є тільки апаратчиком.

На вибір Підгорного секретарем ЦК КПСС треба дивитись і з іншої точки зору.

Вибір цей доказує, як помилялись ті, які думали, що становище Хрущова захитане. Виявляється, що воно не тільки не захитане, але Хрущов його, власне, ще більше скріпив, бо відомо, що Підгорний — людина Хрущова, і він, як секретар Центрального Комітету займатиме сторону свого „хазяїна". А тому, що від якогось часу стало традицією, що кожний перший секретар ЦК компартії України обирається членом Президії ЦК КПСС, треба сподіватись, що Шелест буде ним обраний на найближчому пленумі Центрального Комітету КПСС, а Казанець — кандидатом у члени Президії на місце Щербицького.

В додатку до тих хрущовських людей з України до Центрального Комітету увійшов також Брежнєв, місце якого як голови Президії Верховного Совєту СССР буде теж обсаджене кимось із хрущовських людей на найближчій сесії Верховного Совєту.

Отже, Хрущов не має наміру відходити „на пенсію".

До речі буде на цьому місці звернути увагу на те, як у практиці виглядає „влада народу" в Україні. Призначування голови Ради Міністрів республіки є прерогативою Верховного Совєту УССР. Щербицький був призначений головою Ради Міністрів республіки на сесії Верховного Совєту УССР, що відбулася 11-12 квітня ц. р. І от через неповних три місяці після того Президія Верховного Совєту УССР своїм „указом" звільняє його, а на його місце призначає Казанця. Очевидно Президія зробила це на доручення ЦК компартії України. А коли сесія Верховного Совєту збереться, то одноголосно затвердить те призначення. Таку „участь" має народ у правлінні „республікою".

абв

НА ТЕМИ ДНЯ

Люди без конта „має" . . .

Минулого року в цей самий час на цьому самому місці в „Свободі" була вміщена статтейка - пригадка п. н. „Хвилина виховника".

В рядках тієї статтейки було коротко з'ясовано, що ми — батьки — завдячуємо нашим молодечим організаціям узагалі й виховникам зокрема за те, що вони дають нашим дітям змогу відпочити після трудів шкільного року, а нам — „відпочити від дітей". Наша заборгованість супроти цих організацій і людей зростає, коли зважити, що, крім відпочинку, наша завтрішня зміна на вакаційних відпочинково - вишкільних таборах ще й навчається всього того, чого ми, батьки, собі бажаємо . . .

Коли до сказаного додати, що все це наші діти, а з ними й ми дістаємо безплатно (таборова оплата йде на ті самі витрати прожитку - прохарчування, які мусимо ми покривати і вдома) — у висновку вийде ясне ствердження: цим нашим організаціям, конкретно ж живим людям, що дають нам ці блага в дарунку, належить безмежна вдячність. Бо ніде, а тим паче в бизнесових країнах нашого поселення ніщо даром не дасться . . . Так виглядає здоровоглузда теорія. А практика?

Практика така, що всі ці дари ми сприймаємо як самозрозумілі справи, які нам — не знати, яким правом — належаться, а деякі з-поміж нас просто за свою ласку рахують факт, що своїх дітей віддають до табору. Постає дивовижа: ми з довжників стаємо — конкретно, робимо себе — вірителями, а з людей, супроти яких ми зобов'язані, робимо боржників. І то абсолютних боржників: в уявленні загалу, ці люди взагалі не розпоряджаються контом „має"; як би прекрасно вони з роботою не справлялися, вони можуть бути тільки винні (як щось не понутру претенсійним батькам). Виховники винні в тому, що в таборі загаряче (захолодно), за те, що забагато (замало) йде дощ, за те, що таборовий потічок висох, що не співають солов'ї . . .

Направду, є тільки один родинно - суспільний стан, якому за його серце, працю та жертви дістьcя така сама кривда: матері. Але у випадку матерів невдячність проявляють несвідомі діти, а в нашому випадку кривду роблять дозрілі люди . . .

Чи не пора б покінчити з таким безглуздим станом і віддати кесареві, що кесареве? . . .

Вся суть нашої політики в діяспорі зводиться до двох програмових пунктів: на зовнішньому секторі — просувати вперед справу визволення України, на внутрішньому — зберегти для цієї роботи й належно виховати нашу молодь.

За успіхи на зовнішньому секторі наша американська Україна завела гарний звичай нагороджувати найвизначнішого діяча титулом „українця року". (Чому б, у меншому маштабі, не завести таких нагород і по окремих громадах?)

Заведімо, нарешті, такі нагороди — й крайовому і в льокальних маштабах і на виховному секторі. Подякуймо прилюдно хоч би якоюсь почесною грамотою пластовим, сумівським, мунівським, одумівським і всім іншим виховникам за те, що нам безсребренно - безплатно виховують наших дітей, а нашій громаді завтрішню зміну. Свята державности й соборности прекрасно надаються для таких відзначень: це ж конфронтація теорії з практикою, слова з ділом, живих людей із живою ідеєю.

Конгресовий Комітет і його Відділи на місцях чи громадські комітети повинні проводити в життя такі відзначення. Справа не в якійсь манії славословія: йде про те, щоб дедалі рідші ряди наших виховників підтримати на дусі, а водночас покінчити з дивовижею й належно з'ясувати, хто тут віритель, а хто боржник?

Цим ми не хочемо здушувати голосів здорової критики на виховному фронті. Навпаки. Але . . . з лопатою, сокирою чи мітлою в руках? Водночас з критикою докажімо, що ми для критикованої справи щось винні, щось конкретне робимо.

О. Гайський

Олекса Грищенко

МОЇ ЗУСТРІЧІ Й РОЗМОВИ

З ФРАНЦУЗЬКИМИ МИСТЦЯМИ

(II)

Місяць після виставки відвідав я грецьку амбасадорку у справжньому палаці при вул. Віктора Гюґо. На стінах килими, в діжках пальми, ятагани. Неначе героїня з роману П'єра Льоті, вона мляво перегортала мої малюнки, з яких я надіявся щось їй продати. Згадувала свій чарівний Стамбул, питала про моїх турецьких колеґ, мистців Намика, Чаалі. І несподівано заворкувала: „Дам вам добру пораду. Бачите, — показала пухкою, наче золотий хлібець ручкою, через вікно, — це там мій фрізер. Покажіть йому ваші ґваші, він купить . . ."

Левінсон писав також у російській паризькій газеті „Последние Новости", де спочатку заробляв, признавався, два су за рядок. І це, може, тому глузував собі з них, кажучи „Последние сволочі". Одначе швидко весела Терпсихора натхнула його і вказала правильну стежку. Ґабріель Буасі, редактор журналу „Комедія", запропонував Левінсонові писати в його журналі про танок. „Комедія" був найліпший тоді у Парижі журнал театру, танку, літератури, тут пізніше Рене Жан друкував великі статті про моє малярство.

Не зважаючи на славу, протеже Терпсихори тоді бідував. Жив сам без дружини і доньки в скромній кімнатці готельчика при вул. Сен Бенуа, біля Сен Жермен де Пре. І коли я раз похвалився йому продажем своєї першої картини в Парижі та показав банкноти, мій друзяка з несміливою усмішкою, наче не мені, кинув у повітря: „Чи не могли б ви мені позичити цих 250 франків, мій готель загрожує мене викинути". На місці я передав йому гроші, і було це в день продажу . . .

А проте слава його росла. Закликав він до Парижу дружину і доньку. Часом ходили ми гуртом кіна. Батько родини був у доброму настрої. Коли виступала славна Рашель, або йшов фільм Чапліна, Левінсон жартував, кепкував доброзичливо із своїх компатріотів. У себе читав праву французьку газету „Аксьон Франсез" і подивляв Леона Доде.

Наші відвідини Марка Шаґала залишилися в моїй пам'яті. Шаґал саме вернувся з Берліну і мешкав на другому поверсі дому в монпарнаському кварталі за каварнею „Дом", що конкурувала з такою самою інтернаціональною „Ротондою". Мав молоду русяву дружину і дуже гордився своєю донькою. Як і мати, вона була гарна русява дівчинка 12 років. Шаґал був повний антипод у всьому в порівнянні з Хаїмом Сутіном, антипод аж до самої Фундації Барнеса, де немає жадного Шаґала, а є 8 Сутінів.

З року на рік Левінсон вибивався матеріяльно. Видана була його солідна книга „Танок". У театрі Шам-з-Елізе перед численною авдиторією тріюмфуючий мистецтвознавець виголосив свій глибокий виклад про танок. Видавництво „Ля Ренесанс" опублікувало його книжку про двадцятьох сучасних письменників-чужинців, він подарував її мені з присвятою. В 1924 р. вийшов люксусовим виданням його „Романтичний балет". У Німеччині видано дві його монографії про Достоєвського і Толстого. Сьогодні більшість тих видань розшукується книголюбами і продається на авкціонах.

Після мого повороту з Портуґалії, Левінсон прийняв мене, як завжди, по-приятельськи, з ґумором, у своєму новому помешканні з модерними шпалерами. Писав за високим модерним столом, у нічній сорочці з діркою на плечі. Цього стола придбала практична дружина на сплати. Не дала нам як слід посміятися, розважитисьщ „я вас виставляю, Грищенко, мій Андгюша мусить працювати". Чи думав я тоді того сонячного ранку, що доля автора „Танку" і його відданої дружини - сибірячки складуться так трагічно? Взимку 1934 р. прийшла до Барсельони вістка про смерть Левінсона, помер сердега на 46 році життя. А через рік його дружина кинулася з паризького мосту в холодну Сену. Тільки його донька Маша блискучою зіркою зійшла на сцені славної паризької опери.

Торік влітку ми з дружиною розшукали через пресу Машу. Признавалася: „Я аж заплакала, коли почула ваш голос у телефоні". Обіцяла мені портрет батька для цих спогадів, і справді, я дістав . . . його професійну леґітимацію з маленьким фото . . . Догадуюсь, наці, які все знищили в помешканні Левінсона (в тому кілька моїх цінних картин з Парижу й Портуґалії), знищили всі папери критика, а з ними й його фотографії.

ВІСТІ З ТОРОНТА

Відзначуючи 25-ту річницю смерти сл. п. полковника Є. Коновальця, відсвяткували ми урочисто академії в честь героїв. Одну — 19-го травня у просторій залі Українського Дому на Кристі, де почесним гостем - промовцем був голова ЗЧ ОУН проф. Степан Ленкавський; а другу — 26-го травня в авдиторії УНО, де промовляв головний редактор „Українського Слова" з Парижу п. О. Жданович.

Організація Українок Канади ім. Ольги Басараб — з приємністю запише у свої аннали цьогорічну крайову 20 ту конференцію, коли вперше в історії Онтерія їх гостив прем'єр нашої провінції, Дж. Робартс, на обіді в готел Парк Плаза. Не можу, на жаль, зрадити, за чім старанням п. Робартс зробив такий жест в сторону наших діячок з огляду на те, що в Торонті є більше жіночих організацій, які в потребі заміняли б вареники й голубці та дуже радо пішли б слідами свої сестер з ОУК на волову печеню .

Прикмета наслідування нам не чужа. Завдяки цій прикметі новоприбула еміграція може похвалитися рядом малих але поважних підприємств, як: крамниці, ресторани, дві великі пекарні, дві молочарні, дві фірми постачання оливи а третя в стадії організування і т. п.

В ділянці культурно - бизнесовій створилося три радіопрограми більше як щоденна В. Шарвана, майже щоденна П. Наумчука „Пісня України", покищо суботньо-недільна І. Вілька — Менделюка „Прометей" і недільна отців Василіян.

Не сумнівалося, що й одинока **ґалерія образів „Ми і світ" М. Колинківського** — як тільки прибере марку копальні долярів, дасть почин до популяризації цього рода культурних підприємств. Не знаю, чи повинні ми хвалитися культурно - мистецькою ділянкою: час-від-часу Літературно - Мистецьким Клюбом і щоп'ятницевим „Козубом" — Українською Спілкою Образотворчих Мистців і недавнім мистецьким Від'єднанням — „Палітра", але так воно є, і здається, інакше не судилось бути. Коли ці мистецькі одиниці забувають спільну мову, то наші хори взірцево співпрацюють між собою. Наприклад, якщо проф. Ковалеву, диригентові хору при церкві св. Николая, потрібно додаткових голосів на телевізійні виступи, радо допомагають йому інші хористи. Одна особа диригента, п. С. Гумініловича, поєднує співаків трьох хорів: церковного (при МВ-НП), „Бояна" (при УНО), „Прометея" (При СУМ). Цим останнім хором диригент найбільше зацікавлений, бо там такі голоси, що кожний може позавидувати, а дисципліна після двох попередніх диригентів (бл. п. проф. Лева Туркевича і проф. Ю. Головка) у двомісячній підготовці дозволила відсвяткувати 15-ліття „Прометея" вдалим самостійним концертом. Ще одним доказом співочого порозуміння може бути жіночий хор при ОЖ ЛВУ „Чайка", яку започаткували хористки з давноіснуючої „Арфи". Навіть бувша голова „Арфи" п-і Н. Тарновецька, очолює сьогоднішню „Чайку". Дириґенти хорів, п-і М. Навлишин і п. Л. Яблонський, не нарікають, поки жінки - хористки з однаковим ентузіязмом співають у церкві на „дванадцятці" як „арфи" і з „ябцьом" на концертах як „чайки".

Більшість наших артистів також знайшла спільну мову у трьох театрах. Ось відограв арт. М. Тагаїв Возного, і його дружина незабутню Терпелиху в Народному Театрі під керівництвом арт. Г. Ярошевича - Манька, а тоді взявся за постановку з Музично-Драматичним Ансамблем музичної комедії „Вій", де в ролі Холяви виступав Г. Ярошевич.

Тільки прошу не змішувати з названими ансамблями Драматичної студії **„Заграва"**. Артисти, які навіть беруть участь у попередніх театрах, набирають іншого поняття про себе під модерною рукою режисера С. Теліжина і залюбки вслухуються в цю авторитетну назву „студія", яка старається в и п р о д у кувати щось нового. В цьому сезоні поставлено комедію Галдоні „Слуга двом панам", яка через неподільних артистів з „Вія" попала на сцену аж 28-го квітня та мала моральний успіх із трагічно - матеріяльною закраскою, до чого в першій мірі причинилися костюми виконання М. Луцької. Більш вирозумілим під цим оглядом був мистець-маляр М. Левицький, що дав властиво тільки натяк на декорацію з подвійною функцією. Та нас цей кількасотний дефіцит „Заграви" не болить і не пече, хіба що прийдеться восени ще раз заплатити півтора доляра, щоб знову побачити „Слугу двом панам". А тимчасом нехай зростають проценти в українській кредитівці.

В ділянці науки також помічається прикмета наслідування. Дякуючи сприятливим обставинам в оттавському університеті та його викладачам, проф. К. Біді й д-р Ю. Ґеричові, в нас уже перевелися бібліотекарі, а тепер заноситься на славістів, з яких два п. О. Павлів і мґр. А. Копач — дістали у високій сумі стипендію від провінційного уряду. Радіємо з ними їхніми успіхами, тому що п. О. Павлів, крім славістичних студій віддано працює з українською молоддю СУМ-у, а мґр. А. Копач, готуючись до докторату, не припинила праці над своїми учнями курсів українознавства ім. Г. Сковороди, чого вислідом була надзвичайно добре підготовлена п'єса Лесі Українки „Лісова пісня".

В останньому часі подібною дорогою існує з рядом менших рідних шкіл одинока цілоденна школа св. Иосафата, за нею чудово перебудували рідну школу ім. Ю. Липи при осередк СУМ, збудували хлоп'ячу колеґію св. Василія Великого, купили величезний Пластовий Дім при одній з головних вулиць Торонта, викінчують будову рідної школи при церкві св. о. Николая, а Союз Українців Самостійників заплянував будову Українського Інституту для університетської молоді. Інша річ, що мало котре інше місто може рівнятися з нами щодо будов.

І все те для нашого дорогого майбутнього, для нашої молоді, яка ще дотепер не має порядного спортового центру і на українських репрезентативних імпрезах сидить в чужих залях. Та ми не тратимо надії, що, улаштувавши ще кілька окремих українських інституцій, залишиться в нас ще на маленький „дави" та при помочі нашої молоді (і хай тут гикнеться „Народному Союзові!) збудуємо спільний культурний центр.

О. Гл.

Перше храмове свято в Гантері, Н. Й.

Гантер, Н. Й. — В день св. Йоана Хрестителя, патрона невозбудованої греко - католицької церкви в гуцульському стилі в Гантері, Н. Й., відбувся там перший „празник", храмове свято, яке сполучило деякі стародавні українські обичаї з сучасними вимогами літників в Кетскильських горах. Тому в навечер'я, в суботу 6-го липня, у новій великій залі пансіону І. В. і Ольги Кобзярів відбувся концерт силами запрошених і перебуваючих на літнищі артистів, з доходом на згадану церкву, яка все ще знаходиться в стадії викінчування, внутрішнього облаштування і прикрашення. Голова Церковного Комітету д-р Іван Макаревич привітав всіх приявних, після чого відбулась мистецька програма. Тому, що з невідомих причин — як виявилось згодом, внаслідку прикрого непорозуміння — обидва відомі письменники - гумористи, Іван Керницький і Микола Понеділок, всупереч заповідженню, що його зробив сам Ікер в „Свободі", не прибули, — вечір прийняв виключно співочо - музичний характер. Осип Стецура, баритон, відспівав три пісні, Роман Левицький, баритон, Олег Богачевський, тенор і Христя Карпевич, сопран, співали тріо, як теж тріо творили Роман Левицький, п. Юркевич і Христя Карпевич. Р. Левицький і Юркевич виступали як бандуристи, а в перерві Ол. Луцький з Дітройту розвеселював публіку веселою гутіркою. Акомпаніямент радо погодилась в останній хвилині перейняти пані Дарія Каранович. Після того, як І. В. Кобзяр подякував виконавцям і гостям і запросив усіх на традиційну святойванську пластову ватру, — запалив її недалеко пансіону курінь „Сіроманців". Приявні дівчата спускали вінки на річку Скогарі, переведено символічне „хрищення" приявних Іванів, а серед пошуканки за цвітом папороті дві молоді красуні Надя Сіра і Христя Хитра — дійсно знайшли його і були згодом розчаровані, дізнавшись, що організатори дістали цвіт папороті від прибулого до Гантеру інж. Бараника і — підкинули його. Танці при музиці закінчили вечір.

В неділю 7 липня ц. р. перша Богослужба відбулась о год. 8 вранці, друга — співана — о 10 перед пол. Урочисту Богослужбу відправив о. ігум. Кузьма, ЧСВВ, а прегарну проповідь — на тему віри і землі, як двох „твердей" українського народу — виголосив о. д-р Василь Вав рик, ЧСВВ, з Торонта, Канада. На заклик о. пароха Б. Осідача з Гадзону, Н. Й., адміністратора церкви св. Івана Хрестителя в Гантері, відспівано додатково „Многая літа" обом названим духовникам, що з далеких сторін поспішили, щоб причинитись до звеличання цього свята. Спів прина гідно складений, але прегарний — завдяки вищеспівочим силам — мішаний хор, скріплений ще несподівано тенором - солістом арт.-малярем Михайлом Морозом. Церква, як і попереднього дня заля на концерті ледви могла помістити всіх приявних — кругло 300 осіб. Закінчилась Богослужба свяченням квітів, що їх назбирали численні діти українських місцевих і прибулих людей.

Церква в Гантері стає щораз популярнішою атракцією для всіх туристів в Кетскильських горах. Вже цього літа в пушках назверх церкви було 45 дол., що їх вкинули анонімові американські відвідувачі. Церковний Комітет вибрав добрий шлях призбирування грошей, потрібних для внутрішнього влаштування церкви, для будови дзвіниці, дороги для авт під церкву і висипання та засіяння шкарпу. Потрібні для цього поважні фонди отримується з щораз нових придумливих підприємств: випуску власних олівців, дуже гарної пам'яткової медалі, різних імпрез. Так ось на 18 ц. м. передбачено велику льотерію, на якій щасливі посідачі льосів можуть виграти прегарний образ Михайла Мороза, дар артиста, апарат Стерео-Гай-фіделіті, дар власника фірми в Нюарку й Ню Йорку д-ра Вереша, гуцульський ліжник і ще 7 інших дрібніших нагород. Впродовж липня має бути заінстальований в церкві іконостас роботи арт. скульптора Михайла Черешньовського з іконами арт.-мал. Петра Холодного (мол.), якому доручено взагалі розмалювання церкви. Поважні гроші впливають із дрібних щонедільних пожертв усіх відвідувачів церкви: тільки в одну неділю 7 липня ц. р. зложено „на тацу" 607 долярів. Також не - католики українці, які мають в Гантері й довколишних місцевостях свої посілості і мешкають там постійно, чи приїздять тільки на літо, розуміють значення цієї церковці для всієї української спільноти і тому підтримують її своєю приявністю на Богослужбах та своєю жертвенністю.

ік

● **У Тель-Авіві в Ізраїлі** виступали на симфонічному концерті в минулу суботу американські артисти Філліс Куртін, солістка Нюйоркської Міської Опери та Ричард Такер, тенор-соліст Метрополітен Опери. На концерті, дохід з якого йшов на будову концертової залі, було приявних 2.000 осіб, а ізраїльська преса назвала той концерт найбільшим мистецьким осягом, що його бачило місто.

● **З комуністичної Мадярщини** хотіли вести два юнаки до Англії, скрившись у великому холодільнику, що ним перевожено якісь продукти. Подорозі, у Бельгії, відкрито тих двох втікачів — мертвими. Вони не замерзли, але затруїлись браком свіжого повітря. Кожний з них мав по одній малій валізці.

ЛИЦЕМ ДО БУДНІВ

(Репортаж із пластового табору)

„Минули ювілейні святкування вже Пласту" — писалося в мотті запрошення на одну минулоосінню розвагову імпрезу клівлендського Пласт-прияту.

Таке ствердження може зробити кожний відвідувач цьогорічних чотирьох пластових таборів на оселі „Новий Сокіл" у Норт Колинсі, біля Бофала. На кожному кроці у таборах слідний поворот до потреб буднів.

Чи важко догадатися, котра з актуальних потреб найпекучіша?.. Моттом цьогорічного таборування є: „Мово рідна, слово рідне..." Відмічення 20-ої річниці Дивізії „Галичина", та конвенціональні святойванські гулі тільки доповнюють згадане гасло і зводять програму буднів і свят у таборах до спільного знаменника українознавства.

Що й казати, наголос на основне гасло з окремим притиском ставиться у таборі новаків — „Карпати" (комендант — Мирослав Кравс, бунчужний — Р. Смик, рої: Ясіння", „Чорногора", „Ґорґани", „Говерля", „Сивуля"; 6 шатер. стан мужви 42). Кожний новак носить на рукаві відзнаку „К" („Красномовець"). Грішник, що не говорить по-українськи, на вечірньому апелі мусить прилюдно здати свою відзнаку. Очевидно, новаки бережуться, щоб не „скуватися" — як і не дають себе виелімінувати в грі „два вогні", що саме йде в час наших відвідин. Тільки на периферіях табору, де вже „братчик" (ройовий опікун) не чує, нишком у мирній коекзистенції цвіте утраквістичний жарґон „геф-на-пів" („... ти або лови м'яч, як треба — або ґераде ґіср"!...). Порядок у шатрах (як батьки - відвідувачі не одне поправили) без заміту. Тільки входової брами до табору нема. „Не вспіли ще зробити?" — питаємо. „Ні, вспіли вже поламати — відповідає мале кирпате, що в ролі стійкового береже свій табір „Карпати".

Дуже миле враження з табору новачок — **„Квіти України"** (командантко́ю — Оксана Осадца, бунчужна — Ганя Возняк; рої: „Волошки", „Маки", „Ромени", Фіялки", „Дзвіночки"; 1 (одна) паланка, 4 шатра — в тому числі одне для... таборової кози, „Ірини" — стан „жінви" 42). Як бачимо з назов роїв, позначення табору фірмою „Квіти України" ніяка поезія для поезії. Малі таборовики таки ссілдно мусять вивчати квіти, що ростуть в Україні — конкретно, знати про них усе практичне і поетичне (зафіксоване в піснях, казках, повір'ях і переказах). Стан здоровельний якнайкращий. Настрій теж. Ні одна новачка не хоче їхати додому (чого, на жаль, не можна сказати про хлопців - новаків, які повинні б більше, ніж дівчатка, тяготіти до „ пів-військового" таборового життя). Табір тідбув уже два „вогники" (малі ватри), з поважною і веселою програмами. Славно, дівчатка!

Коли в діло йдуть ложки, вилки й язики, інформуємося про адміністраційну сторінку таборування. Перший тиждень таборами відав проф. Олекса Бережницький, потім йому на зміну прийшов Роман Полатайко. Канцелярію (вже шостий рік!) веде дир. Іван Савчук. Йому допомагає (обслуговує таборову крамницю й телефон) Ліда Стасюк. По - самаратанському дбайливо повнить свою ролю мед-сестра Білоус. Тіловиховним інструктором є Богдан Пацдин. За кухню відповідає Слава Шишка зі своїм штабом пань: Ася Рощаковська (дружина мого автоводія — інж. Антона Рощаковського, якому завдячуємо змогу написати цей репортаж), Віра Мотика, Марія Фіґлюс, Марія Матковська, Галина Вілоголєвська. „Фафлиґа" смачна, обильна і здорова. М'ясо приходить просто з різні; апровізаційний референт — Гаврилюк щоденно довозить свіже печиво й ярину. Новість у санітарному стані є каналізація кухонного ревіру. Численний стан усіх мешканців табору, разом з адміністрацією й кухнею: 200 душ.

Відвідини у таборі юнаків — **„Брідські Леви"** (комендант — Адам Антонишин, бунчужний — Юрко Коваль; гуртки: „Лев", „Шуліка", „Орел", „Пантера", „Ягуар", „Тигр"; 17 шатер, стан таборовиків 41) прозраджують атмосферу „молодої війни". Табір обведений загородою з ... пластикового бандажу, комендант щохвилини „штрафує" стійкового, щоб той „вів себе як вояк (а не як багаж...)". За один тільки тиждень відбуто 18 інструктажів про модерне військо і зброю. В час наших відвідин табір гарячково готувався до присвяченої в честь дивізії „Галичина" ватри й зустрічі з дивізійниками. Табір має дивізійну назву, дивізійну пісню („Гей, на брідській кам'яній дорозі") — серце дивізійне: чого тобі ще?..

Навіть дівочий ... пардон... табір юначок — **„Білий Камінь"** (комендантка — Нуся Мриц - Сатурська, бунчужна Рома Скочиляс; гуртки: „Княже", „Золочівські поля", „Підгірці", „Підлисся", 10 шатер, стан таборовичок 37) принаймні назвами підкреслює свою „причасність" до Дивізії. Табір за перший тиждень успів відбути 5 „вогників" (теми: хрещення табору, „Сірий Лев", фолкльор, українська пісня, свято Івана Купала). В навечеря Івана Купала, о год. 11-ій ночі після дванадцяти (один на кредит!) ударів у ґонґ (сковороду) табір зведено на рівні ноги — почалися балядні святойванські гулі, з перескакуванням (одинцем і парами) через вогонь і всіма іншими купалівськими звичаями. Тільки пускання віночків на воду — з уваги на висохлий таборовий потічок — треба було переробити на сухопутньо: дівчата кидали віночки на дерева, на яких були вміщені імена хлопців. Доповідь про святойванські звичаї дала сама командантка табору. Кульмінаційним пунктом романтичної програми було шукання „квіту щастя по таборовому гайку. Після довгих і важких розшуків квіт знайдено (дорогу вказувала червона лямпадка). Виявилася ним пластова лілейка, сплетена з українським тризубом.

Пам'ятайте цю знахідку, дорогі пластунки і пластуни!..

О. Гайський

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
ПОТОЧНІ ПОДІЇ [1963]

ЛИПЕНЬ:

21-го: В Дітройті, старанням Окружного Комітету Відділів УНСоюзу, відбудеться на „Діброві" великий Союзовий День" з багатою офіціяльною і мистецько-розваговою програмою.

СЕРПЕНЬ:

4-го: Починається на Союзівці 4-тижневі курси українознавства для молоді у віці від 16 до 20-го року життя. Курси триватимуть до 30-го серпня.

ВЕРЕСЕНЬ:

1-2-го: Зв'язаний в Днем Праці кінець тижня із традиційними, багатолюдними спортовими змаганнями на Союзівці.

15-го: Традиційний Союзовий Фестин на Союзівці з окремою програмою для в і д з н а ч е н н я 70-річчя „Свободи".

Нова українська професійна сила

Молода українка, Ярослава Оксана Копистянська, 4-го червня одержала диплом та баканяврат з факультету фармації в Колюмбійському університеті в Ню Йорку.

Ярослав О. Копистянська

Ярослава, нар. 22 червня 1941 р. в Ярославі на Україні, є дочкою Марії і Юрія Копистянських, замешкалих в Вест Аслiп, Н. Й. Батько її був кооперативним організатором на Ярослав , а на еміграції головою таборової кооперативи та різьбарні, як також і учителем в таборовій школі. Тепер є затруднений у фабриці нашого винахідника п. В. Джуса в Вест Айсліп. Шкільну науку Ярослава почала в таборовій школі в Бравншвайґу, Німеччина, а по приїзді до ЗДА продовжувала науку у Вестгемптон, Лонг Айленд, де і закінчила середню освіту. В часі науки відзначалася здібностями в природничих науках та була цілий час на почесній листі та членом „Почесного Товариства", а тепер, по закінченню університетських студій відбуває приписану практику в Ню Йорку.

Родина Копистянських, — це довголітні члени Укр. Нар. Союзу Відд. 433 у Вест Айсліп, та є теж активні у громадському житті.

Укр. Нар. Союз, його відділи та члени все гордяться поступами наших молодих людей, — тому нашій молодій професіоналістці бажаємо успіхів у дальшому житті та праці на користь загалу та української спільноти зокрема.

А. Р.

Загальні збори Відділу ОбВУА в Рочестері

Загальні річні Збори Відділу рочестерського ОбВУА відбулися 11 травня в домівці „Самопоміч" о год 7 вечора при наявності 20 дійсних членів, та при 2-х представниках 1-ої УД. На голову зборів вибрано одноголосно побратима Дмитра Хоптяка, який ділово збори провів. Секретарював побратим д-р Лев Рубінґер.

Після зложення звітування уступаючої Управи Відділу на внесок Контрольної Комісії уділено абсолюторію уступаючій Управі Відділу, за її наполегливу і жертвенну працю, зокрема побратимові Д. Хоптякові за його 7-літнє головування і віддану працю.

До складу нової Управи Відділу обрані: д-р Лев Рубінґер — голова, Роман Пристай — заступник голови, Михайло Ставничук, сот. — секретар, Яріш Петро — скарбник, Максимів Дмитро — організац. референт, Ж е р у х а Микола — заступн. організ. референта.

До Контрольної Комісії обрані:: д-р Капітан Дмитро — голова, проф. Каліцінський Василь — заступник голови, Кольцьо Володимир — секретар.

До товариського суду обрані: радник Зубрицький Петро — голова, інж. Коцик Роман — заступник, дир. Погорецький Ярослав — секретар.

Після вичерпання порядку денного голова оголосив Загальні Збори замкненими о год. 9 вечора. На закінчення приявні побратими відспівали національний гимн.

Секретар М. С.

ЗА СПОКІЙ ДУШІ НЕЗАБУТНЬОЇ і ДОРОГОЇ

БЛ. П.

Д-р Олени СТЕПАНІВ

хорунжого Українських Січових Стрільців, чотара Української Галицької Армії і професора гімназії СС. Василіянок у Львові, яка упокоїлася 11-го липня 1963 р. у Львові

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

в СУБОТУ, 20-го ЛИПНЯ 1963 р. о год. 9-ій ранку в українській католицькій церкві св. Юра при 7-ій вул. в Ню Йорку, на яку Друзів і Знайомих запрошує:

РОДИНА.

АДВ. ТЕОДОР ГУМЕНЮК ОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ САМОСТІЙНИКІВ У КАНАДІ

Вінніпеґ. — На загальному всеканадійському з'їзді Союзу Українців Самостійників, що відбувався у Вінніпеґу в днях 29 червня до 2 липня ц. р., обрано на голову цієї відомої канадійсько-української організації видатного громадського діяча Східньої Канади адвоката Теодора Гуменюка, на генерального секретаря д-ра Степана Климашка і на касира Юрія Сварчука. Дотеперішнім головою Союзу був д-р Левко Фарина, який в тому характері й увійшов до Управи СУС. Водночас із цим з'їздом Союзу Українців Самостійників відбулись з'їзди інших зв'язаних із СУС крайових організацій і вибори їх управ. На з'їзді Союзу Українок Канади на голову цієї організації обрано Анну Токарик і в склад управи Союзу увійшли Калина Сакалюк, Докія Мандзюк, Анна Мельник, Ольґа Андрущак і Стефанія Якимець, як заступниці голови, Юлія Никифорук та Орися Сушко як секретарки, і Галя Липка, як касир. Товариство Союзу Українців Самостійників і Союз Українських Народних Домів очолили Павло Кіт, як голова, І. Олеськів, як секретар, і Нестор Грабовський, як скарбник. До новообраної управи Союзу Української Молоді Канади увійшли — Богдан Радиш, як генеральний провідник, Андрій Мельничук, як дотеперішній голова, Маруся Шевера, як секретар і Михайло Серватюк, як касир. На голову програмового комітету цього союзу молоді був обраний Богдан Панчук. Крім доповідей, що були виголошені на з'їзді, відбулися ще різні імпрези, між ними поклін молоді Шевченкові і відзначення 100-ліття народження української письменниці Ольги Кобилянської і 50-ліття смерти української великої поетеси Лесі Українки. Церемоніял віддання пошани Шевченкові відбувся перед його пам'ятником на площі Манітобського парляменту і складався з Панахиди, яку відправив почесний капелян СУМК — о. д-р С. В. Савчук, та відспівання Сумківським хором „Заповіту" і „Думи мої, Думи мої" під дириґентурою молодого Василя Соломона. На цьому з'їзді Сумківська організація вшанувала свого довголітнього ідейного і працьовитого провідника, Василя І. Сарчука, вручивши йому дарунок під час бенкету в готелі Марлборо в понеділок 1 липня. З'їзд прийняв одноголосно ряд резолюції виготовлених резолюційною комісією, і вислав телеграму до міністра Пірсона і президента Приві Кавнисл Лямонтання з пригадкою про доцільність мати в королівській комісії, що розглядатиме домагання французького Квебеку, представників і тих національних груп, що не є англо-саксонського і французького роду, але які становлять поважний відсоток канадійського населення.

У Франції назверх ферії — насправді поважні державні турботи

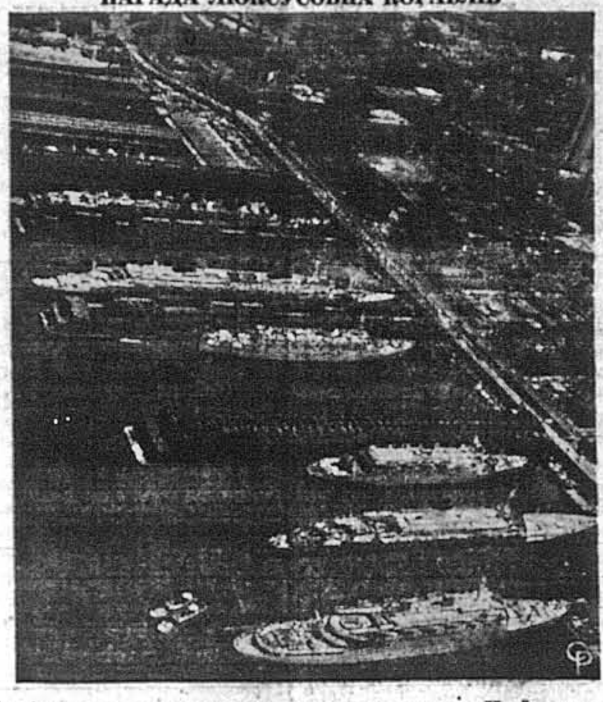
Париж. — 14 липня — це щорічний день, святкований у Франції, як національне, чи державне свято — роковини здобуття Бастилії, що було започаткуванням революції, яка не тільки провалила владу Бурбонів і завела Першу Республіку, але й вплинула на дальший хід світових подій. В минулу неділю 5-та Французька Республіка святкувала роковини здобуття Бастилії також великою військовою парадою, яку приймав президент Шарль де Ґоль. Але настрій мас парижан і приїхавши до Парижу французів з близьких та дальших околиць був „вакаційний" і вказував на те, що французи тепер не цікавляться ні новими родами зброї, ні заходами президента де Ґоля підвищити престиж Франції та його самого — приспішеною продукцією перших власних атомових бомб. Поруч із цією справою найбільшою турботою французького уряду є тепер — за твердженням преси — достосуватись до тої ситуації, коли в Західній Німеччині вже осінню цього року канцлером стане Людвіґ Ергард на місце Конрада Аденауера, виразний прихильник участи Британії у Спільному Господарському Ринку, — і коли в Британії прийде до влади уряд Гаролда Вілсона, лідера лівого крила Партії Праці. Безперечний успіх, що його мав през. Кеннеді в Західній Німеччині й Італії захитав переконанням де Ґоля, що він може рахувати на ті дві держави в своїй концепції „малої Европи", яка вела б політику суперечну з концепціями Білого Дому. Тому для уряду де Ґоля — доходять до висновку газети — літніх ферій тепер нема.

● **У Швеції** переводять успішні спроби з автоматизацією підземок. Шведські винахідники сконструювали „робота"-машиніста, який керує підземним потягом, сповільнюючи його або приспішуючи та зупиняючи, коли треба. Ці зміни залежать від сиґналів, подаваних з центрального контрольного пункту, при чому внутрішня апаратура підземки получена з даною сиґнальною системою.

● **У Рочестері**, в стейті Ню Йорку, на конференції Міжнародної Асоціяції Ідентифікації, шеф американської Тайної Служби (Сікрет Сервіс) Джеймс Ровлі виявив, що впродовж останніх 12-х місяців, кінчаючи 1-им липня ц.р., американська Тайна Служба виловила 4 мільйони долярів у фальшивих банкнотах. Він твердив, що на кожних вісім фальшивих банкнотів виловлюється сім — всупереч удосконаленню, до якого дійшли фальшивники грошей.

● **Совєти** остаточно відмовились заплатити „хоч би один цент" на мирові акції Об'єднаних Націй на Середньому Сході, в Конґо і тепер в Ємені. В цій справі англійський філософ-пацифіст Бертранд Рассел написав був листа до Хрущова, переконуючи його, що СССР повинен підтримати мирові акції Об'єднаних Націй. Хрущов відповів, що ті акції, получені з творенням міжнародного війська ОН, насправді є параваном для „імперіялістичних затій" та що тому СССР не буде їх оплачувати.

ПАРАДА ЛЮКСУСОВИХ КОРАБЛІВ

У зв'язку з пожвавленим туристичним рухом в Нюйоркському порті зібралося останніми днями багато великих пасажирських кораблів. На фото (знизу вгору): люксусові кораблі „Індепенденс" (Американські Експортові Лінії); „Леонардо да Вінчі" (Італійські Лінії,; „Атлантик" (Американські Експортові Лінії); „Олімпія" (Грецька Лінія); „Франс" (Французька Лінія); „Кін Мері" (Кунард) і „Ганзеатік" (Гамбурзько - Атлантійська Лінія)

Тиждень Поневолених Націй в Дітройті

(Закінчення зі стор. 1-ої)

неволених націй, як світову трагедію. Коли сьогодні в Об'єднаних Націях засідають уже представники відсталих ще але вже незалежних африканських народів, то між поневоленими націями все ще находиться Україна та інші народи з великими історичними традиціями та культурними досягненнями. „Українські Дні" в рямках відзначування Тижня Поневолених Націй звертають на це увагу, підкреслюють великі культурні здобутки поневолених Москвою народів і цим рівночасно підкреслюють трагедію їхньої колоніяльної залежности від імперіялістичної Москви. Промовець закликав до дальших і ще більших зусиль нашої американсько-української спільноти в акції допомоги визвольним змаганням поневоленого українського та інших народів. До цих зусиль треба зараховувати активну підтримку багатьох акцій УККомітету, зокрема теперішню в користь переведення в Конґресі закону про встановлення постійної Комісії Поневолених Націй. Праця на місцях та збільшування наших організаційних, культурних, економічних та інших надбань є рішальна в кожній акції нашої спільноти. Великою атракцією програми „Українського Дня" був виступ пані Марусі Бек, яка заступала на цій маніфестації посадника міста Кавaнафа та яка поправною українською мовою говорила про свої відвідини в Україні та про велику трагедію поневолення українського народу, яку вона могла спостерігати власними очима. Пані Бек закінчила свій виступ висловом віри в те, що український нарід, не зважаючи на всі рафіновані зусилля Москви стерти його з лиця землі, раніше чи пізніше таки здобуде свою волю і незалежність. На закінчення вона передала голові Відділу УККА ред. Бажанському привезену нею з України урну землі з могили Тараса Шевченка в Каневі з бажанням, щоб цією землею посипати місце, на якому стоятиме пам'ятник Шевченкові у Вашинґтоні. Пані Емілія Запорожець прочитала проклямацію Тижня Поневолених Націй губернатором стейту, а проф. Степан Мамчур прочитав ще додаткову телеграму від губернатора Ромні. Окрему телеграму на цей День надіслав також посадник міста і її прочитав п. М. Віхорек. Проклямацію Тижня Поневолених Націй посадником прочитала раніше п-і Бек. Маніфестацію закінчив коротким словом п. М. Папіж, який проводив програмою.

Помер Іван Федорак

Аллентавн, Па. — 11-го липня в однім з місцевих шпиталів помер член 147 Відділу УНСоюзу Іван Федорак (33-040) після довгої недуги. Покійний був один з видатніших громадян околиці, був секретарем 147-го Відділу УНСоюзу приблизно двадцять літ і за його часів цей Відділ значно побільшився. Покійний був постійним урядовцем на позиціях секретаря Українського Американського Горожанського Клюбу, предсідником, касиром та радним місцевої української православної громади. Був делеґатом послідньої Конвенції УНС в Ню Йорку та делеґатом 3-ох попередніх союзових Конвенцій. Смерть його оставила місцевій громаді велику прогалину, яку буде не легко заповнити. Покійний осиротив дружину Анну, п'ятьох синів, дві доньки, двох зятів, п'ять невісток та шістнадцять внуків, які всі є членами УНСоюзу. Похорон відбувся в неділю 14 липня пополудні при великому здвизі людей з вище згаданої церкви на парохіяльний цвинтар.

Нарада бібліотекарів в УВАН

З нагоди всеканадійського з'їзду бібліотекарів у Вінніпезі, відбулося в залі Укр. Народ. Дому, 27-го червня, зібрання українських бібліотекарів і книголюбів для обговорення біжучих справ. Зібрання відкрив вступним словом проф. Я. Рудницький, вітаючи зібраних членів УВАН і гостей. Він подав до дискусії три основні справи: опрацювання огляду українських книгозбірень у Канаді, виготовлення ретроспективної українсько - канадійської бібліографії (1904-1953) та створення української групи в загальноканадійській асоціяції бібліотекарів, з осідком в Отаві. В широкій дискусії, що слідувала, приймали участь: д-р І. Гродзіцький, із Лейкгед каледжу, панна Оленка Неґріч, з медичної університетської бібліотеки в Вінніпезі, п. М. Мухин із Отави, пані Е. Стахова, п. І. Зельський, д-р М. І. Мандрика, проф. В. Жила, проф. М. Боровський, п. В. Перепелюк з Флін-Флону, пані К. Антонович, пані С. Навроцька, пані М. Залозецька та ін. У висліді нарад рішено отворити окремий Бібліотечний Комітет при УВАН для переведення в життя порушених справ. До Комітету рішено запросити: д-ра Б. Казимиру з Ріджайни, як голову, пані Марію Охримович із Торонта, панну Оленку Неґріч із Вінніпеґу, пана М. Мухина з Отави й д-ра І. Гродзіцького з Порт - Артуру. Намічені праці рішено виготовити на рік 1967 — століття Канади.

Н. Н.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ
Українського Народного Союзу

СОЮЗОВЦІ! Ваш Відділ Українського Народного Союзу це Ваша родина, Ваша вужча громада, Ваша установа! Місячні чи річні, як і кожні інші збори Вашого Відділу вирішують важливі справи, що відносяться до Вас особисто, до Вашої родини і Вашої спільноти. Тому, Ваша участь у цих зборах мусить бути обов'язкова, бо вона є у Вашому найкращому інтересі! То ж приходіть усі на збори свого Відділу та спільно, всією громадою, подбайте про спільну кращу долю. На місячні збори обов'язково приносіть свої вкладки і вкладкові книжечки, вирівнюйте всі свої організаційні зобов'язання та вимагайте цього від інших. На річних зборах подбайте, щоб Ваш Відділ мав найкращу Управу і самі не відмовляйтесь від обов'язків урядовця, якщо Вам такі обов'язки повірять члени. На збори приходіть точно! В Українському Народному Союзі наша будучність!

У найближчому часі відбудуться збори:

СУБОТА, 20-го ЛИПНЯ 1963 р.:

АСТОРІЯ, Л. Ай., Н. Й. Місячні збори Б-ва св. о. Николая, 5 Відд., о год. 7-ій веч. в церковній залі. На зборах Конт. Комісія звітуватиме на останніх 6 місяців. — І. Сидор, секретар.

ЧЕСТЕР, Па. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, 156 Відд. о год. 7:30 веч. На зборах буде обговорена справа виїзду на Союзівку про яку поінформує секретар нашого відділу. — В. Новак, секр.

НЮАРК, Н. Дж.— Місячні збори Т-ва „Чорноморська Січ", Відд. 14, о год. 7:30 веч. в Січовім Домі. Проситься членів прибути і забрати дивідендові чеки. — М. П. Отрок, секр.

НЮ ЙОРК, Н.Й.— Місячні збори Т-ва „Зоря", Відд. 69, о год. 7-ій веч. в домівці при 33 East 7th St., New York, N.Y. Проситься всіх членів прибути та вирівняти вкладки. — Управа.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. Дж. — Піврічні збори Т-ва „Запорожська Січ" Відд. 234, о год. 7:30 веч. в УНДомі. — І. Іваник, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва І. Франка, Відд. 372, о год. 7:30 веч. у залі, де звичайно. На зборах можна буде відібрати дивідендові чеки. — Петро Шило, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Місячні збори Т-ва ім. Ів. Франка, Відд. 83, від год. 1-ої до 2:30 в Укр. Горож. Клюбі при 847 Н. Френклін вул. Проситься членів вирівняти залеглости. — Ст. Гавриш, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Приймання вкладок для Відділів ч. 397 і 422 від год. 12-ої вполудне під ч. 5020 Old York Road, а від 3-ої до 5-ої год. по пол. під ч. 847 N. Franklin. Члени, які ще не дістали своїх дивідендових чеків, можуть відібрати їх в назначенім часі. — О. Штогрин, секр.

ДІТРОЙТ, Міч. — Місячні збори Б-тва св. о. Миколая, Відд. 175, від 6-ої до 7-ої год. в залі УНДому при вул. Мартін. Проситься членів прибути, вплатити членські вкладки та вислухати інформацій про пікнік, який дає наш Відділ при співучасті Окружної Ради Відділів УНС дня 21-го липня ц.р. на Діброві. — Ст. Пад-Крупка, секр.

ПАЛМЕРТОН, Па. Місячні збори 369 Відд. о 5 год. по пол. в церковній залі. — Уряд.

ШИКАҐО, Ілл. Піврічні збори Б-ва св. о. Николая, 106 Відд. о год. 12-ій вполудне в Домі Відділів УНС. На зборах звітуватимуть Уряд і Конт. Комісія з 6 місячної діяльности Відділу. Пригадується членам, що вкладки мусять бути вирівняні до 25-го кожного місяця. На зборах можна буде відібрати свої чеки дивіденди. — Г. Дацьків, секр.

ЙОНКЕРС, Н.Й. — Побір місячних вкладок Т-ва Подільська Січ, Відд. 8, о год. 2-ій по пол. в залі при 55 Riverdale Ave. Просимо прийти і вирівняти свої вкладки. Нових членів приймаємо без вступного.— В. Мандзій, секр.

БЕТЛЕГЕМ, Па.— Місячні збори Б-тва св. Димитрія, Відд. 288, зараз по Службі Божій, о год. 11-ій рано. Проситься прибути і відібрати дивіденду. — Д. Мушастий, секр.

БРІДЖПОРТ, Конн. — Піврічні збори Т-ва Українська Січ, Відд. 59, в УНДомі під ч. 500 Галет вул. о год. 2-ій по пол. Контроля здасть звіт з перевірки праці за перше півріччя 1963 р. Будуть важливі справи до вирішення. — Управа.

НЕДІЛЯ, 21-го ЛИПНЯ 1963 р.:

МІЛВІЛ, Н. Дж.— Піврічні збори Т-ва Запорозька Січ 347 Відд. о год. 1-ій по пол. в залі де звичайно. Буде звіт Конт. Комісії за 6 місяців. — Гр. Тимчій, секр.

АКРОН, Огайо. Збори Б-ва Сошедствіє Святого Духа Відд. 295, о год. 1:30 по пол. в церковній залі при 1866 Brown St. На зборах можна вибрати дивіденди та купити календарі „Свободи". — Управа.

БОФФАЛО, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая, Відд. 127 о год. 11:30 ранку в церковній залі при Філмор і Онейда вул. Вкладки повинні бути вплачені до 25-го кожного місяця. Побір вкладок — кожної неділі від 11:30 до 1-ої год. у вище згаданому місці. — Управа.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата 217 Відділу о год. 2-ій по пол. в парохіяльній залі при 305 Гудсон Еве. На зборах буде звіт фінансовий і Конт. Комісії за 6 місяців. — В. Колданський, секр.

CLEVELAND, Ohio. Місячні збори С-ва св. Марії 112 Відд. в церковній залі св. ап. Петра і Павла після 2 і 3 Служб Божих. Членство проситься о численну участь. — А. Шмучок, секр.

Життьове забезпечення це також ощадність. В потребі одержите позику на свою грамоту. Забезпечіться в Українському Народному Союзі.

● РОЗШУКИ ●

Українська Медично - Харитативна Служба, б. Український Червоний Хрест пошукує:
Анну, Дмитра й Олексу Влох, вивезених в 1942 році до Німеччини;
Романишина Дмитра, сина Гаврила;
Кульчицького Володимира, сина Юліяна і Домініки з Кульчиць.
Гишту Анну (Наня) з села Прислїп;
Гельмака Петра;
П. Левицького, який в половині червня 1944 р. був перекладачем мадярської мови в шпиталі у Ворохті для українського пацієнта, раненого в око;
Хто знав би вище пошукувані особи, просимо подати на адресу:
Ukrainischer Medizinischer u. Caritativer Dienst e. V., Muenchen 2, Dachauerstr. 9/II.

ТАРЗАН, ч. 5066 Печерні люди в бою!

Кожний був приголомшений несподіванкою, коли один із ящіркових чоловіків упав, поцілений тією воєнною палицею.

І після того залунав несамовитий крик,, коли печерна людина вискочила з лісу...

А зараз за нею вбігла решта вірного племени Ґарта, прагнучи бою!